

Základné informácie

- [Spišská Nová Ves SK - PL - RUS](#)
- [Spišská Nová Ves EN - DE - HU](#)
- [Tourist Guide](#)
- [Naše mesto / Our town](#)

- [\(dokument PDF\) >>](#)

Mesto Spišská Nová Ves a okolie

Mesto Spišská Nová Ves sa rozprestiera v Hornádskej kotline, pričom zo severu je obklopené výbežkami Levoských vrchov, z juhu Spiško-gemerským rudohorím. Na rozlohu žije v súčasnosti približne 37 000 obyvateľov (prevažne slovenskej národnosti (k 1. 1. 2015 malo mesto Spišská Nová Ves 36 559 obyvateľov)).

Mesto je sídlom okresu Spišská Nová Ves. Nachádza sa na hlavnom železničnom ťahu Košice - Bratislava s prepojením na R a Ukrajinu. Letecké spojenia zabezpečuje blízko nachádzajúce sa medzinárodné letisko Poprad Tatry.

Atraktivitu mesta zvyšujú blízko nachádzajúce sa národné parky, s množstvom divých a krásnych roklín a vodopádov, národný chodník Dreveník, blízko svetovo známych Vysokých Tatier a Národného parku Pieniny so splavom Dunajca.

Mesto a jeho okolie je veľmi príťažlivé a atraktívne i kultúrno-historickým dedičstvom, zachovalou ľudovou architektúrou. I okolie Spišskej Novej Vsi ponúka množstvo kultúrnych i prírodných pamätihodností. Spišský Štvrtok s kaplnkou Zápoských, Markušovce s renesančným kaštieľom a rokokovým pavilónom Dardanely, Spišská Kapitula s neskororománskym dómom, Žehra s ranogotickým kostolíkom, najväčší hradný komplex v strednej Európe - Spišský hrad, samotné kráľovské mesto Levoča a patria medzi skutočne historické klenoty tohto územia.

Prvá písomná zmienka o meste Spišská Nová Ves je z roku **1268**, kedy sa spomína ako **Villa Nova**. Mesto je však určite oveľa staršie, pretože archeologické nálezy medených nástrojov, ktoré boli v blízkom okolí nájdené pochádzajú zo staršieho eneolitu, ako aj viacerých bronzových sekeriek rozličných typov (jedna z nich z *Podzámska*, iná z areálu *Železnej stanice*), alej bronzové ihlice (z polohy *Podskalou*) i keltských a rímskych mincí z katastra Spišskej Novej Vsi. Prvé rukolapné pamiatky pochádzajú zo stredného neolitu. Patria prvým rodom a chovateľom domestikovaných zvierat. V eneolite Spiš husto osídlil ľud badenskej kultúry. Na rozhraní staršej a strednej doby bronzovej určoval vývoj otomanská kultúra. Otomansko-pilinský horizont je doložený na dnešnej Letnej ulici, Ul. Ing. O. Kožucha a Kapustnice I. Do začiatku 3. storočia patrí bronzová spona z polohy Podskalou - pri Hornáde, ale aj repy reliéfne zdobenej rímskoprovinciónalnej keramiky zo Smižianskej rovne dokladajú charakter vývoja výmennoobchodných vzťahov. Najstaršie slovanské pamiatky z mesta možno zaradiť do 8. storočia.

V polovici 13. storočia tu založili saskí kolonisti novú obec Nova Villa - Novú Ves a postupne sa zmiešali s pôvodnými Slovanmi, ktorí sídlili v susednej osade Iglov (medzi súšasnou Mlynskou ulicou a Redutou).

Priviléžia, ktoré potvrdil a prispôbil Karol Róbert, zaručovali Novovešanom právo na samosprávu a určité práva v oblasti súdnictva.

V roku 1412 záložoval mesto kráľ Žigmund Poškú a tento záloh trval plných 360 rokov až do roku 1772. Spišská Nová Ves spolu s ďalšími 15 mestami na Spiši takto mohla využívať podporu uhorských a poských kráľov a pri rôznych vojnových konfliktoch v Európe stála bokom, čo umožňovalo jej ekonomický

a kultúrny rozvoj. Ekonomickú bázu vytváral veľký zalesnený chotár s bohatými náleziskami železnej a medenej rudy a so spišskou meľou sa obchodovalo v celej Európe. Vzhľadom na bohaté náleziská železnej, striebornej a medenej rudy medzi najhlavnejšie privilégia patrili práva kúpať a ťažiť rudy. Okrem práva kutacieho, významnými privilégiami ktorými mesto v minulosti disponovalo, boli práva obchodné na prevážanie a skladovanie tovaru. Obdobie rozvoja ťažobného priemyslu podmienujlo vznik ďalších cechov, remesiel, obchodu, plnokrvného meštianskeho života. **V meste pôsobila svetoznáma a zároveň prvá gotický kovolejárska dielňa a Majstra Konráda, z ktorej pochádza množstvo zvonov a krstiteľnice, ktoré sa dochovali dodnes.**

5. novembra 1772 bolo mesto opäť pripojené do Uhorska a v roku 1774 sa stalo sídlom provincie XVI. Spišských miest až do zrušenia provincie v roku 1876. Spišská Nová Ves mala postavenie banského mesta, pričom v 18. a 19. storočí nastáva i prudký rozvoj hutníctva. Tieto faktory urýchlila výstavba železnickej trate Košice – Bohumín.

Najcharakteristickejším znakom pre Spišskú Novú Ves je [šošovkovité námestie](#), ktoré patrí medzi **najkrajšie na Slovensku a najdlhšie tohto typu v Európe**. Dominantou mesta a z hľadiska umelecko-historického je najhodnotnejšou pamiatkou je [Rímsko-katolícky farský kostol Nanebovzatia Panny Márie s výškou \(87 m\)](#), z druhej polovice 13. storočia. V interiéri kostola sa zachoval gotický kríž s dvoma postavami z dielne slávneho Majstra Pavla. Na námestí medzi katolíckym a evanjelickým kostolom stojí [Radnica](#), ktorej stavba sa realizovala v klasicistickom štýle. Vedľa nej stojí [evanjelický kostol](#) v klasicistickom slohu s pôdorysom kríža, postavený v rokoch 1790 – 1796. V kostolnom interiéri je oltárny obraz Krista od dánskeho maliara Jána Jakuba Stundera z roku 1797. Oproti farskému kostolu na severnej strane námestia je situovaná do šírky rozložená budova – súčasťou ktorej je **Levošská brána - [Provinčný dom](#)**. Pôvodne to bola budova Spišskonovoveskej radnice, v súčasnosti je tu sídlo Múzea Spiša.

Neďaleko námestia, v radovej zástavbe Levošskej ulice, sa nachádza Slovenský kostol – [kostol Nepoškvrneného počatia Panny Márie](#).

V miestach, kde sa končí námestie stojí secesná budova so štyrmi vežičkami a mohutným vstupným portálom zo severnej strany. [Reduta](#), v ktorej sídli [Mestské kultúrne centrum](#). V súčasnosti je využívaná hlavne na kultúrne podujatia koncertná sieň.

V blízkosti radnice a pred farským kostolom stojí na stĺpoch socha, postavená v roku 1724 Konštantínom ubomírskym. Vyhotovil ju levošský kamenár Fridrich Horn.

V meste sa nachádzajú i ďalšie kultúrne inštitúcie

[Spišská knižnica](#) i už spomínané [Múzeum Spiša](#).

, jazdecký a tenisový areál umožňujú plnohodnotné športové vyžitie.

Každoročne organizovanie historicky známych **Spišských výstavných trhov** a **Spišského trhu**, prehliadky námestia s jej kultúrno-historickými klenotmi, výstupy na najvyššiu kostolnú vežu Slovenska (87 m), návšteva [ZOO](#), kín a divadla, poriadanie množstva kultúrnych a spoločenských podujatí organizovaných Mestským kultúrnym centrom, je určitým lákadlom a zároveň aj pozvaním do tohto mesta.

Spišská Nová Ves je často označovaná prívlastkom - brána do Slovenského raja. To však vystihuje len jednu z mnohých charakteristických čŕt tohto mesta, ktoré je nepochybne najvýznamnejším centrom stredného Spiša.

Základné informácie

MESTO SPIŠSKÁ NOVÁ VES

- Rozloha: 66,7 km²
- Počet obyvateľov k 31. 5. 2018: 36 005
- Počet jaslí: 2
- Počet materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta: 14
- Počet základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta: 7
- Počet SŠ na území mesta: 8
- Vysoké školy - VŠZaSPsvA Bratislava, detašované pracovisko Spišská Nová Ves
- Počet základných umeleckých škôl: 1
- Rozloha ZOO: 7,8 ha
- Počet zvierat v ZOO: cca 110 druhov, cca 310 ks
- Rozloha mestských lesov: 73 112 855 m²
- Počet pomníkov, pamätníkov: 159 ks
- Počet fontán: 6 (z toho 4 pitné fontánky)
- Verejná zeleň : 758 508 m²
- Počet klubov dôchodcov: 3
- Komunikácie VÚC na uliciach: Letná, Mlynská, Gorkého, Elektrařenská, Školská, Duklianska, Markušovská, Teplická, a s Radlinského - smer sídl. Západ